

نیاز اقتصاد ایران

# تعداد

۲ دیدگاه متناقض درباره رانش جاده چالوس  
چه استدلال‌هایی دارند؟  
سرایت فرونشست  
بیابان‌های مرکزی به «شمال»

تایید اختلال و کندی اینترنت  
از کاربران عادی و کارشناسان تادولت‌مردان  
اینترنت  
کند و کندتر می‌شود

صفحه ۶

صفحه ۵

## قیمت خودرو در روزهای آینده به کدام سو می‌رود؟

# آرامش پایان سالی بازار خودرو



طرح جدید دولت برای کاهش وابستگی

## سود پول نفت بر سر سفره مردم!

گزارش بانک مرکزی از شاخص‌های کلان اقتصاد ایران در ۹ ماهه اول ۱۴۰۰ منتشر شد

رشد اقتصاد  
بانفت ۴،۱  
و بدون  
نفت ۳،۴ درصد

تولید ناخالص داخلی کشور با احتساب نفت و بدون احتساب نفت در ۹ ماهه سال جاری به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ نسبت به دوره مشابه سال قبل به ترتیب از افزایش ۴،۱ و ۳،۴ درصدی برخوردار بوده است. بر اساس محاسبات مقدماتی اداره حساب‌های اقتصادی این بانک، تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه (و به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) در سه ماهه سوم سال ۱۴۰۰ به رقم... **صفحه ۳ را بخوانید**

«تعادل» در گزارشی بررسی می‌کند  
چرایی  
شکست پذیر ه نویسی  
سرخابی‌ها

در شرایطی که سسند تحول دولت مردمی، واگذاری شرکت‌های فرهنگی - ورزشی را در قالب پیمان مدیریت تعیین کرده اما نوع واگذاری دو باشگاه استقلال و پرسپولیس نشان می‌دهد که این اتفاق برخلاف سسند است. البته به عقیده بسیاری از کارشناسان این عرضه منطقی نیست و صورت مالی نامناسبی دارد. سسند تحول دولت مردمی از سوی دولت سیزدهم در هشت اسفندماه... **صفحه ۴ را بخوانید**

یادداشت - ۱

### اثرات کوتاه‌مدت بر جام

نگاهی به عملکرد اقتصادی دولت‌های مختلف در طول سال‌های گذشته نشان می‌دهد که اقتصاد ایران به جای آنکه به اهداف کلان و طولانی مدت خود توجه کند، در بسیاری از مواقع تنها به سمت عبور از مشکلات کوتاه‌مدت حرکت کرده و نگاهی کلان در آن دیده نمی‌شود.



غلام‌رضا حساسلی

در واقع بسیاری از دولت‌ها در ایران این طور برنامه‌ریزی کرده‌اند که وقتی مشکلی به وجود آمده آن را برطرف کرده‌اند یا تلاش خود را در این مسیر به کار گرفته‌اند اما وقتی نوبت به برنامه‌ریزی برای اهداف کلان رسیده کمتر فعالیت موثری داشته‌اند. به این ترتیب در دوره‌های مختلف فعالیت‌های زودبازده جای طرح‌های کلان و توسعه‌محور را گرفته‌اند. از سوی دیگر فشار مالی و بودجه‌ای که بر دولت وارد می‌شود نیز زیاد است. با توجه به بزرگی دولت در ایران و ساختارهای حمایتی مختلفی که در حوزه‌های مختلف به عنوان تعهد دولت در نظر گرفته شده، در قوانین بودجه، اعتبار قابل توجهی برای این مسائل در نظر گرفته می‌شود. در سال‌هایی که پول نفت به وفور وجود داشته و دسترسی به آن محدودیتی نداشته، دولت‌ها از این منبع برای پاسخ دادن به نیازهایشان استفاده کرده‌اند و وقتی دسترسی به این پول بنا به هر دلیلی کاهش یافته، عملاً مشکلاتی جدیدی برای اقتصاد ایران به وجود آمده است. در سال‌های گذشته به خوبی نشان‌های از تاووم این عملکرد در دیدارهای با توجه به کسری بودجه، دولت مجبور شده به سمت استفاده از منابعی حرکت کند که بسیاری از آنها خود تورم‌زا به حساب می‌آیند و یکی از اصلی‌ترین دلایل تورم بالا نیز همین موضوع است. به این ترتیب در صورتی که توافق برجام بار دیگر اجرایی شده و دسترسی دولت به پول نفت ممکن شود، می‌توان انتظار داشت که لاقفل بخشی از این کسری بودجه پوشش داده شده و نیاز دولت به استفاده از منابع بانکی برای جبران هزینه‌های خود پایان یابد.

ادامه در صفحه ۵

یادداشت روز

### حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی موجب شفافیت بازار می‌شود

این ارز خریداری می‌کنند و بخشی از مواد اولیه نیز با نرخ نیما خریداری می‌شود. البته نرخ فروش شرکت‌ها تحت کنترل دولت است که به ضرر این شرکت‌ها تمام می‌شود. از طرف دیگر طی سال‌های اخیر فقط اسم ارز ۴۲۰۰ تومانی باقی مانده است و عملاً اثری از آن دیده نمی‌شود. افزایش نرخ مواد غذایی در یک سال اخیر نیز گواه بر این موضوع است و این ارز کمکی به کنترل قیمت‌ها هم نمی‌کند. پس چه بهتر که ارز ۴۲۰۰ تومانی حذف شود. در گروه دارویی به مرور بسیاری از داروها از لیست تخصیص ارز ترجیحی حذف شده‌اند و در این صنعت هم صرفاً نام ارز ۴۲۰۰ تومانی باقی‌مانده است. قیمت‌گذاری دستوری در حوزه قیمت روغن نیز باعث شد تا جذابیت قاچاق این نوع کالاها به کشورهای همسایه افزایش یابد. حفظ سودآوری شرکت‌ها در کنار حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی منجر به واکنش مثبت سهامداران می‌شود. سودآوری شرکت‌ها زمانی حفظ می‌شود که افزایش نرخ نیز داده شود و تولیدکننده بتواند هم‌زمان با افزایش نرخ خرید مواد اولیه، قیمت تولیدات خود را به همان میزان افزایش دهد تا حاشیه سود شرکت منطقی شده و در آمد ریالی‌اش نیز رشد کند. همچنین میزان افزایش نرخ این شرکت‌ها نیز یکی از مهم‌ترین مسائل است که بر سودآوری شرکت‌ها تأثیر دارد. در صورتی که افزایش نرخ شرکت‌ها متناسب با بهای

حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی منجر به ایجاد شفافیت معاملات و صورت‌های مالی شرکت‌ها می‌شود و در صورتی که فعالیت شرکت‌ها شفاف شود سهامداران نیز استقبال می‌کنند. هر گونه دخالت دولت در قیمت‌گذاری با روح بازار آزاد در تضاد است و چندین بار بودن ارز نیز موجب ایجاد رانت می‌شود که حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و تک‌نرخ شدن آن به نفع اقتصاد کشور بوده و بازار سرمایه نیز از این موضوع منتفع می‌شود. از طرف دیگر کنترل کامل بر چگونگی توزیع و استفاده از ارز ۴۲۰۰ تومانی دشوار و تا حدودی غیرممکن است. این احتمال وجود دارد که ارز ترجیحی در نظر گرفته شده به منظور تولید کالاها یا اساسی، برای این کار مصرف نشود و همچنین به دلیل سودآور بودن این موضوع پای دلان خارجی برای قاچاق کالاها یا اساسی به میان بیاید. پس به همین دلیل حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی منجر به حذف برخی از فسادهای ایجاد شده در اقتصاد می‌شود. حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی تأثیر مثبتی بر بخشی از صنایع روغن خوراکی، صنایع غذایی، زراعت و دارویی دارد. اگرچه این شرکت‌ها بخشی از مواد اولیه خود را با



امیر توپچی پور

سخن روز

### فرشاد مومنی در نشتی با موضوع «چالش‌ها و راهکارهای مدیریت بحران آب در ایران»:

## حساسیت‌زدایی از مسائل حاد، حل مشکل نیست

در زمینه‌سازی‌های ذهنی مسلط در فرآیندهای تخصیص منابع نیاز داریم به باید حکومتگران را متوجه کنیم که در هیچ دوره‌ای در تاریخ، بهترین راه‌حل ما دم‌دم‌ت‌ترین آنها نبوده و نیستند. همین الان که هنوز یک دلار به ما اضافه نشده و ما مجرای توافقی ایران و غرب به سرانجام نرسیده‌ایم، با فاصله مافیاهای پشتیبان واردات چه بساطی را انداخته‌اند. عضو هیات علمی دانشگاه علامه افروز، سازه ذهنی خطرناک سوم که به ویژه در دوران گرفتار شدن به مناسبت‌رات رفتنی گریبان فرآیندهای تصمیم‌گیری ما را گرفته این است که اگر ما اگر از ریزال در اختیار داشته باشیم همه چیز قابل انجام است. تجربه‌ای که ما در دوران سی و چندساله اجرای برنامه شکست خورده تعدیل ساختاری داشته‌ایم در همین کادر قابل تفسیر است. با وجود اینکه از ناحیه این برنامه ضررهای بزرگی خوردیم. ذخیره داناتی بشر می‌گوید وفور ارز و ریال نه تنها به تنهایی کارگشا نیست بلکه می‌تواند بحران‌های بزرگتری برای کشور ما ایجاد کند. همین الان که هنوز یک دلار به ما اضافه نشده و ما مجرای توافقی ایران و غرب به سرانجام نرسیده‌ایم، با فاصله مافیاهای پشتیبان واردات چه بساطی را انداخته‌اند. مسوولان قوه مجریه از گشایش واردات محوری به ویژه در صنعت خودرو و سخن به میان می‌آورند. همین اتفاق در سال‌های ۹۴ تا ۹۶ رخ داد و کشور را به اوضاع شدیدی از فساد و وابستگی‌های ذلت‌بار به دنیا سی‌خرج روبرو کرد. ما اگر اینها را جدی نگیریم و درباره آن چاره‌اندیشی نکنیم، نمی‌توانیم از دوره‌های باطل توسعه نیافتگی خارج شویم.

نقطه تمرکز اول سازه‌های ذهنی حکومتگران و ذینفعان است. بخش بزرگی از فرآیندهای قاعده‌گذاری و تخصیص منابع در ایران با سازه ذهنی خطرناک پایان ناپذیری منابع هم در دست احداث داریم. از این تعداد واحد فعال ۲۷۸ مورد فقط در استان اصفهان و ۹۴ مورد آن در استان یزد قرار دارد. ما ۱۲۰ واحد کاشی و سرامیک داریم که از این تعداد ۵۴ در صدشان در یزد مستقر شده‌است. اینها هر کدام دلالت‌های خیلی جدی اندیشه‌ای و اقتصاد سیاسی دارد. حساسیت‌زدایی از این مسائل حاد کمک کننده حل مشکل نیست. شش‌معاونت‌فرهنگی دانشگاه علامه طباطبائی با موضوع «چالش‌ها و راهکارهای مدیریت بحران آب در ایران» بر گزار شد. فرشاد مومنی، اقتصاددان و عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی در این نشست در ابتدای سخنان خود بیان اینک در بخش کشاورزی شاهد هستیم ابتدایی‌ترین تناسب‌ها رعایت نمی‌شود، گفت باید با بسیج داناتی و توانایی مشکلات را حل و فصل کنیم. در اولین سند برنامه‌ریزی توسعه که در نیمه دوم دهه ۱۳۲۰ شمسی تدوین شد، این مساله مطرح شد که ایران در معرض یک بحران جدی آب قرار دارد. در حالی که میانگین کشت دیم در دنیا ۱۰ درصد است، در ایران چندین برابر این رقم است. لذا این مساله جدی است. وقتی شما به تحولات عددی دشت‌های ممنوعه مانگامی کنید می‌بینید مساله بحرانی شده است. وی افزود: موسسه پژوهش اقتصاد کشاورزی در گزارش خود که هم‌زمان با برنامه چهارم تدوین شده بود تصریح کرده است که به موازات افزایش تعداد سدهای ساخته شده در ایران از ۱۳۳۵ تا ۱۳۳۸، تعداد وقوع سالانه و ده ساله سیل در ایران افزایش چشمگیر پیدا کرده است. و این حکایت از آن دارد ما در این زمینه ماجراها داریم. در یک سرزمین نیمه خشک و کم آب حدود ۱۰۴۴ واحد تولیدی انواع فولاد با ظرفیت اسمی ۲۵۸ میلیون تن مجوز ساخت می‌گیرند و معادل ۲۸۸ میلیون تن ظرفیت جدید هم در دست احداث داریم. از این تعداد واحد فعال ۲۷۸ مورد فقط در استان اصفهان و ۹۴ مورد آن در استان یزد قرار دارد. ما ۱۲۰ واحد کاشی و سرامیک داریم که از این تعداد ۵۴ در صدشان در یزد مستقر شده است. اینها هر کدام دلالت‌های خیلی جدی اندیشه‌ای و اقتصاد سیاسی دارد. حساسیت‌زدایی از این مسائل حاد کمک کننده حل مشکل نیست.

لذا این مساله جدی است. وقتی شما به تحولات عددی دشت‌های ممنوعه مانگامی کنید می‌بینید مساله بحرانی شده است. وی افزود: موسسه پژوهش اقتصاد کشاورزی در گزارش خود که هم‌زمان با برنامه چهارم تدوین شده بود تصریح کرده است که به موازات افزایش تعداد سدهای ساخته شده در ایران از ۱۳۳۵ تا ۱۳۳۸، تعداد وقوع سالانه و ده ساله سیل در ایران افزایش چشمگیر پیدا کرده است. و این حکایت از آن دارد ما در این زمینه ماجراها داریم. در یک سرزمین نیمه خشک و کم آب حدود ۱۰۴۴ واحد تولیدی انواع فولاد با ظرفیت اسمی ۲۵۸ میلیون تن مجوز ساخت می‌گیرند و معادل ۲۸۸ میلیون تن ظرفیت جدید هم در دست احداث داریم. از این تعداد واحد فعال ۲۷۸ مورد فقط در استان اصفهان و ۹۴ مورد آن در استان یزد قرار دارد. ما ۱۲۰ واحد کاشی و سرامیک داریم که از این تعداد ۵۴ در صدشان در یزد مستقر شده است. اینها هر کدام دلالت‌های خیلی جدی اندیشه‌ای و اقتصاد سیاسی دارد. حساسیت‌زدایی از این مسائل حاد کمک کننده حل مشکل نیست.

لذا این مساله جدی است. وقتی شما به تحولات عددی دشت‌های ممنوعه مانگامی کنید می‌بینید مساله بحرانی شده است. وی افزود: موسسه پژوهش اقتصاد کشاورزی در گزارش خود که هم‌زمان با برنامه چهارم تدوین شده بود تصریح کرده است که به موازات افزایش تعداد سدهای ساخته شده در ایران از ۱۳۳۵ تا ۱۳۳۸، تعداد وقوع سالانه و ده ساله سیل در ایران افزایش چشمگیر پیدا کرده است. و این حکایت از آن دارد ما در این زمینه ماجراها داریم. در یک سرزمین نیمه خشک و کم آب حدود ۱۰۴۴ واحد تولیدی انواع فولاد با ظرفیت اسمی ۲۵۸ میلیون تن مجوز ساخت می‌گیرند و معادل ۲۸۸ میلیون تن ظرفیت جدید هم در دست احداث داریم. از این تعداد واحد فعال ۲۷۸ مورد فقط در استان اصفهان و ۹۴ مورد آن در استان یزد قرار دارد. ما ۱۲۰ واحد کاشی و سرامیک داریم که از این تعداد ۵۴ در صدشان در یزد مستقر شده است. اینها هر کدام دلالت‌های خیلی جدی اندیشه‌ای و اقتصاد سیاسی دارد. حساسیت‌زدایی از این مسائل حاد کمک کننده حل مشکل نیست.

لذا این مساله جدی است. وقتی شما به تحولات عددی دشت‌های ممنوعه مانگامی کنید می‌بینید مساله بحرانی شده است. وی افزود: موسسه پژوهش اقتصاد کشاورزی در گزارش خود که هم‌زمان با برنامه چهارم تدوین شده بود تصریح کرده است که به موازات افزایش تعداد سدهای ساخته شده در ایران از ۱۳۳۵ تا ۱۳۳۸، تعداد وقوع سالانه و ده ساله سیل در ایران افزایش چشمگیر پیدا کرده است. و این حکایت از آن دارد ما در این زمینه ماجراها داریم. در یک سرزمین نیمه خشک و کم آب حدود ۱۰۴۴ واحد تولیدی انواع فولاد با ظرفیت اسمی ۲۵۸ میلیون تن مجوز ساخت می‌گیرند و معادل ۲۸۸ میلیون تن ظرفیت جدید هم در دست احداث داریم. از این تعداد واحد فعال ۲۷۸ مورد فقط در استان اصفهان و ۹۴ مورد آن در استان یزد قرار دارد. ما ۱۲۰ واحد کاشی و سرامیک داریم که از این تعداد ۵۴ در صدشان در یزد مستقر شده است. اینها هر کدام دلالت‌های خیلی جدی اندیشه‌ای و اقتصاد سیاسی دارد. حساسیت‌زدایی از این مسائل حاد کمک کننده حل مشکل نیست.

### سالانه ۱۶ تن در هکتار فرسایش خاک داریم

این سازه ذهنی در حوزه آب نیز این گونه تصور می‌کند که مایم توانیم برای آب برنامه‌ریزی کنیم بدون آنکه در حوزه خاک برنامه‌ای داشته باشیم. **ادامه در صفحه ۸**



یک تمرکز افراطی و مشکوک روی سرمایه‌گذاری در بالادست پتروشیمی وجود دارد مومنی با تأکید بر اینکه یک تمرکز افراطی و مشکوک بر روی سرمایه‌گذاری در بالادست پتروشیمی وجود دارد، گفت وقتی شما به آرایش قوا در فرآیندهای تخصیص منابع نگاهی کنید ملاحظاتی کنید که جهت‌گیری هابسمنت تشدید این مسائل است. در ویگردد نهادی گفته می‌شود برای شناخت مساله باید سه نقطه تمرکز مدنظر قرار بگیرد.

سالنامه نوروز ۱۴۰۱  
فرار از کرونا، جنگ و تحریم  
سال آوارگی  
با گفته‌ها و نوشته‌هایی از:  
احمد مسجد جامعی، سعید لیلان، احسان شریعتی  
محسن هاشمی، ابراهیم گلستان، عباس عبدی  
سعید مدنی، فائزه هاشمی، ناصر فکوهی  
مصطفی هاشمی طباطبائی، مقصود فرستخواه  
مراد تقفی، علی ماجدی و ...  
مروری بر جراید  
عصر قاجار و پهلوی













